

2007-02-15

Förfuska in Botniabanans entré till Umeå C!

Hur kommer tågresenärerna att möta Umeå i framtiden? Den självklara entrén till Umeå Centrum sedan 1896 är genom Järnvägsstationen. Hela detta stadsparti med det halvrunda Järnvägstorget och esplanaden med rådhuset i fonden planerades för hälsa besökande välkomna till stan. Men hur blir det när Botniabanan landar i Umeå C? Och vad ska vi göra med den störande trafiken på Järnvägsallén?

Föreningen Byggnadskultur inbjöd nyligen till ett informationsmöte om planeringen kring Resecentrum C och området kring Järnvägstorget och Järnvägsallén. Att detta är en komplex planuppgift stod klart för alla i publiken. Här kommer ju en av stadens viktigaste trafikknutar att ligga i framtiden.

Resecentrum C ska fungera för såväl för tåg- som busstrafiken, men detta kräver en säker passage över Järnvägsallén med 20 000 fordon/dygn. Tågtrafiken kommer med sina krav på spårsträckor och perrongernas lägen. Parkeringsplatser ska till. En bättre gång- och cykelförbindelse mellan Centrum och Haga ska också rymmas. Och dessa frågor ska lösas i en av Umeås värdefullaste stadsmiljöer. Inte lätt!

Kommunen, som har det övergripande planeringsansvaret, har förhandlingar med de tre övriga intressenterna, dvs Jernhusen, som äger Stationshuset och marken, Banverket, som ska ordna plattformar och spår och Länstrafiken, som driver busstrafiken, men som också kommer att ansvara för regionaltrafiken med tåg.

Olika förslag till hur det hela ska utformas har tagits fram de senaste åren. Det som nu är aktuellt innebär bl.a:

- att Resecentrumfunktionerna också för tågresenärerna koncentreras till nuvarande busstationen på kv Lodet
- att gångförbindelsen till/från perrongerna vid järnvägsspåret från/till Resecentrum i busstationen löses genom en skywalk över Järnvägsallén
- att det nuvarande stationshuset inte kommer att utnyttjas för tågtrafiken och resenärerna på Botniabanan
- att den livligt trafikerade Järnvägsallén ligger kvar mellan torget och järnvägen
- att gång- och cykelvägen mot Haga går nerför en ramp med början mitt på järnvägstorget och vidare ner genom en ny tunnel väster om nuv stationshuset.

Diskussionen vid mötet blev livlig. Några av de synpunkter som kom fram, tycker vi är viktiga att föra vidare till dem som ansvarar för vår framtida stad. Även om vi vet att man kommit långt i planeringen.

För det första gäller det frågan om stadens entré, hur den som kommer fram till Umeå centrum med tåg ska möta staden i fortsättningen. Att som resande inte få komma in i staden genom finingången är ju tämligen snöpligt. Den ståtliga järnvägsstationen och Järnvägstorget planerades ju redan från början som stadens entré från detta håll. En halvrund plats och en bred esplanad fram mot rådhuset i söder välkomnar resenären. Detta stadsbyggnadsmotiv är ett av de mest storslagna vi har i Umeås stadskärna och borde finnas med som en övergripande idé också i planeringen av Resecentrum C.

Järnvägsstationen bör få behålla sin funktion för tågresenärerna. Byggnaden, som är byggnadsminne, tål mycket väl att nyttjas som en del i ett Resecentrum på denna sida. Om Jernhusen inte vill använda huset, kan man fråga sig om kommunen inte borde förvärva det och därmed ha friare händer att hitta en stadsbildsmässigt god lösning. Är huset för litet kanske det med litet finess och omtanke kan byggas ihop med grannhuset och/eller en ny flygel österut.

För det andra anser vi att förslaget att låta nedfartsrampen till gång-och cykeltunneln mot Haga ha sin startpunkt i Järnvägstorgets mitt är en olycklig lösning för platsen. Mycken möda har lagts ner på att utforma detta torg till en representativ och trevlig stadsmiljö med sittplatser, planteringar och den uppskattade skulpturen Grön Eld. Ytterligare förskönande insatser kan naturligtvis göras. Vi är rädda för att den asymmetriskt placerade nedfarten till tunneln och planerade cykelparkeringar förtar torgets positiva egenskaper och renodlar den som trafikplats. Man borde hitta ett annat läge för tunneln. Kanske det skulle gå att förbättra den som redan finns.

Under mötet kom också problemet med genomfartstrafiken på Järnvägsallén upp. Redan i dag skapar den en barriär mellan stationshuset och staden. Den försvårar också användningen av Järnvägstorget som en plats för samvaro och aktiviteter. Dessutom ger ju avgaserna och trafikbullret en ohälsosam miljö. Det aktuella förslaget ger ingen lösning på detta problem, utan man förutsätter samma trafikmängd på en Järnvägsallé i oförändrat läge.

Här efterlyser Föreningen Byggnadskultur en mer långsiktig satsning. Det finns ett alternativ, som vi tycker är värt att studera seriöst, nämligen att lägga genomfartstrafiken på Järnvägsallén i en tunnel. Den skulle kunna börja vid gamla Folkets hus och sluta i trakten av viadukten över E4:an. Bredden på de uppfarter och därmed sammanhängande ”tråg” som måste till, tillsammans med en lokalgata ovan mark ser ut att kunna rymmas inom nuvarande vägområdes bredd. Längden på uppfarterna kan gå in utan att skära av viktiga tvärförbindelser.

Om genomfartstrafiken försvinner skulle vi framför stationshuset få ett ostört järnvägstorg möjligt att utnyttja för olika arrangemang. Platsen skulle naturligtvis också nyttjas för de resande, och kontakten mellan järnvägsstationen och stadens centrum skulle vara obruten och helt naturlig. Också gångtrafik mellan de båda stationerna skulle kunna ske i markplanet i den fina torgmiljön.

Resecentrum C är ju inte bara en praktisk/teknisk trafikfråga utan också en stadsbyggnadsfråga och en del av vår byggnadskultur. Tänk på att god byggnadskultur också är ett argument inför Kulturhuvudstadsåret 2014! I Umeå tar vi väl hand om våra äldre byggnader och miljöer, samtidigt som vi bygger nytt med sikte på kvalité.

Styrelsen för
Föreningen Byggnadskultur i Umeå